

her er foreslaaet. Jeg kan gaa med, naar der er Tale om at lade Menighederne have en meget væsentlig Indflydelse paa Valget af deres Præster, men jeg kan ikke samtidig gaa ind paa at inddrage Tienden i Statskassen og saa behandle Præsterne aldeles som Statsembedsmænd. Mit Ønske er, at vi, ligesom vi kunne komme til at lade Menighederne faae den bestemmende Indflydelse paa Valget af Præsterne, saaledes ogsaa kunne gjøre Præsternes Lønning mere og mere til en Menigheds Sag, og derfor skulle vi ikke tage de nu eksisterende Midler, der fra Fortiden ere henlagte til Præsternes Lønning, bort fra Menighederne eller Kommunerne og drage dem ind i Statskassen. Jeg vil ikke spille et eneste Ord paa det Spørgsmaal, der faa ofte optastes, om det er Staten eller Kirken, der eier Tienden eller hvad man kalder Kirkens Midler, da det er fuldstændig desorienterende, naar man stiller Spørgsmaalet saaledes; thi Sagen er simpelthen den, at dette Begreb Eiendomsret, der har en bestemt Sphære, ikke kan oversføres paa det, der her er Spørgsmaal om, saa at det efter min Mening er meget ufornuftigt at stille Spørgsmaalet saaledes. Vi ere Alle enige om, at disse Midler ere henlagte til en bestemt Anvendelse og nu have denne Anvendelse; men hvornår der er Tale om dem, er et aldeles irrelevant Spørgsmaal. Spørgsmaalet er, hvem vi skulle give Ret til at disponere over disse Midler, og med Hensyn dertil siger jeg, at samtidig med, at vi give Menighederne Ret til at bestemme, hvem der skal være deres Præst, skulle vi ogsaa arbejde hen til, at de faae Bestemmelsesret med Hensyn til Lønningerne, men under Statens eller Kirkens Kontrol, thi dette vil altid være nødvendigt, ligesom vi ikke kunne tænke os en Tilstand, hvorunder Kommunerne eller de mindre Enheder skulle paa egen Haand kunne disponere over de Midler, som de for Øvrigt have Ret til at raade over. At jeg selvfølgelig vil være med til, hvor der er et saadant Misforhold tilfiede, at et vist Kald bliver lønnet maasse mangfoldigt imod andre Kald, der at foretage en Udjevning, og at jeg finder det fuldstændig rigtigt, at Staten der lægger sig imellem og søger at ordne disse Forhold, det behøver jeg formentlig ikke at bemærke; men naar vi skulle tage disse Forhold under Overveelse, saa er det min Mening, at Bestræbelsen maa gaa i Retning ikke af Centralisation, men af Decentralisation, og at man maa faae Kirkesagen overladt til mere lokale Enheder paa samme Maade, som vistnok Alle ønske, at det maa ske med Hensyn til Skolen, hvad der ogsaa er udtalt megen Stemning for forleden under Behandlingen af Lovforslaget om Skolevæsenets Ordning. Siden jeg nævner Skolesagen, skal jeg minde om, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds under denne Sags Behandling udtalte sig som en bestemt Modstander af, at der skulde læres Religion i Kommune- eller Statskolerne; thi, sagde han, det var ikke Sta-

tens Sag at give Undervisning i Religion, og det vilde vistnok være i Strid med mange Foreldres Ønske, at de skulde sende deres Børn til en Skole, hvor Kristendommen maasse lærtes paa en Maade, som de ikke syntes om. Jeg kan heller ikke forene denne inderlige Overbevisning med det ærede Medlems Overbevisning om, at den lutheriske Kirkes Præster bør gjøres til Statsembedsmænd.

Sjar: Jeg skal fatte mig kort, idet jeg ikke føler nogen speciel Trang til at tage videre Del i disse Forhandlinger om en Sag, hvorom jeg tidligere har haft rig Leilighed til at udtale mig. Eftersom Forhandlingerne ere spredte længere frem, er der imidlertid fremkommet flere interessante Ting, og det var ikke det mindst Interessante, vi nu hørte fra den ærede sidste Læser (D. Hansen), nemlig, at det er ham den ligegyldigste Sag af Verden enten Staten eller Kirken har Eiendomsretten, og at det ikke engang er værd at opholde sig ved dette Spørgsmaal, skjøndt det netop er det, hvorved de tidligere Læsere have opholdt sig mest, og som har været det store Stridspunkt mellem Regjeringen og Thinget. Det er interessant for mig, at det ærede Medlem synes, at det ikke er værd at strides derom, men jeg kunde have ønsket, at han havde forfulgt sin Tanke videre, og at vi havde faaet noget mere at vide, hvorledes han vil have, at Menighederne skulle være stillede til dette Spørgsmaal. Forstod jeg ham ret, maatte hans Tanke være den, at vi, naar vi komme til det Resultat at lade Menighederne vælge Præsten, ogsaa maa komme til det Resultat at lade Menigheden lønne ham, altsaa med andre Ord til at slaa en Streg over Tienden og overlade til Menighed og Præst at indrette sig paa bedste Maade med hinanden. Derfor det er det ærede Medlems Tanke, takker jeg meget for, at den er kommen frem, og den skal finde min varmeste Understøttelse, idet jeg ogsaa anser denne Ordning for den fornuftigste af alle. Jeg tør imidlertid ikke smigre mig med, at det er dette Maal, som det ærede Medlem ønsker at naa, for jeg har hørt ham nærmere udtale sig; men indtil da tror jeg mig berettiget til at mene, at der kan ligge en saadan Betragtning til Grund for hans Ytringer. Det, jeg for Øvrigt vilde sige, er, at jeg, da dette er et nyvalgt Folkething, vil give de nyvalgte Medlemmer det Raad, at de gennemlæse de om denne Sag førte Forhandlinger. De kunne være sikke paa, at de ikke ville fortryde det, thi de ere overordentlig interessante, og jeg skulde antage, at de have faaet en Spore dertil ved de Forhandlinger, der i Dag ere førte mellem den ærede Kultusminister og det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen). De have hørt, at der er talt meget alvorlig om de Forhandlinger, der tidligere have været førte, og navnlig om Forstaaelsen af de Spørgs-